

Catedràtica de ciència política, Queen Mary College, University of London

Montserrat Guibernau

Tony Blair: el lideratge com a vocació

Tony Blair s'ha configurat sens dubte com un dels líders més carismàtics des que el 1997 fou elegit per primera vegada després de l'espectacular victòria del nou laborisme. Els darrers deu anys Blair s'ha presentat com un líder capaç de ressorgir en moments crítics i amb visió de futur. Tanmateix, ara Blair afronta el seu tercer –i com ha dit ell mateix, l'últim– mandat, amb una situació complexa. D'una banda, l'afer de la participació de Gran Bretanya en la guerra de l'Iraq, ha suposat un desgast important i una minva indiscutible de la seva credibilitat. D'un altre costat les tensions internes al si del partit laborista amb l'horitzó de la successió de Blair i la cessió del lideratge a Gordon Brown. I, finalment, la preocupació de Blair per assegurar un llegat polític fort, l'ha portat a definir per aquesta legislatura, un programa de transformació i redefinició radical del paper de l'Estat en el sector públic –amb importants reformes que preveuen un nou model de serveis públics–, per a les quals no li serà fàcil trobar el recolzament incondicional de sectors importants del seu propi partit.

L'eufòria del 1997, quan Blair fou elegit per primera vegada després d'aconseguir una espectacular victòria electoral pel Partit Laborista, sembla haver-se evaporat. 'Un primer ministre que no governa', aquesta fou l'acusació llençada fa uns mesos pel llavors encara líder dels conservadors, Michael Howard, contra Tony Blair quan, per primera vegada des del 1997 (concretament el passat 9 de novembre), els mateixos diputats laboristes votaren en contra d'una

proposta de llei en la que Blair s'havia implicat personalment. Però, com és possible fer aquesta afirmació sobre Tony Blair, sens dubte un dels líders polítics més carismàtics dels darrers deu anys? Què ha motivat aquest canvi?

Les conseqüències de la guerra de l'Iraq

El desgast de Blair s'inicia arran de la seva actitud durant el període previ a l'esclat de la guerra de l'Iraq i el seu posterior desenvolupament. Proves irrefutables que Blair va mentir al consell de ministres, al Parlament britànic i, per extensió, a tota la ciutadania, han castigat durament la imatge d'un polític intel·ligent i carismàtic. Un home que ha transformat el laborisme i que, per primera vegada en la història moderna, ha aconseguit tres victòries consecutives per al partit que lidera. Però també un primer ministre que ha perdut la confiança de bona part de l'electorat a l'esgrimir arguments qüestionables, i alguns falsos, per tal de legitimar la participació britànica en la invasió de l'Iraq. La seva imatge es veu tacada per la seva obstinació, prepotència i sentit gairebé místic de la seva missió, expressats abans i durant la invasió de l'Iraq.

Margaret Thatcher es beneficià enormement de la seva decisió d'intervenir en la guerra de les Malvines i obtingué una resposta favorable i unànime de l'electorat. En aquella ocasió es tractava d'una guerra breu, victoriosa i legítima (s'estava responant a una agressió exterior). Si bé Blair pot presentar un balanç positiu de la intervenció britànica a Kosovo i a l'Afganistan, no pot fer el mateix amb l'Iraq. La invasió s'ha convertit en un malson del qual és impossible despertar. Els morts s'acumulen, els escàndols sobre els abusos a presoners, la utilització d'armes químiques i la manipulació d'informació provoquen crítiques constants des de dins i fora del partit.

Darrerament, les revelacions de Sir Christopher Meyer, exambaixador britànic a Washington que participà directament en el procés que culminà amb la guerra de l'Iraq, han afegit llenya al foc. Segons Meyer, 'Existeixen nombroses evidències que el terrorisme nascut a la mateixa Gran Bretanya fou en part radicalitzat i encès pels esdeveniments a l'Iraq' (*The Guardian*, 5 de novembre de 2005). Pensem en les explosives conseqüències d'aquesta afirmació en una Gran Bretanya horroritzada i dolorida pels atacs terroristes del passat 7 de

Si bé Blair pot presentar un balanç positiu de la intervenció britànica a Kosovo i a l'Afganistan, no pot fer el mateix amb l'Iraq

juliol portats a terme per ciutadans britànics musulmans. Però Meyer, en el llibre que acaba de publicar, no s'atura aquí sinó que aprofita per presentar Blair com 'un home d'integritat moral i certesa filosòfica però no gaire interessat en els detalls de les mesures polítiques' (ibíd). Meyer també revela que el Foreign Office (Ministeri d'Afers Exteriors), que havia presentat objeccions sobre la saviesa i l'oportunitat d'una intervenció a l'Iraq, ara es troba encara més marginat per Downing Street que en el període previ a l'esclat bèl·lic (ibíd).

Tony Blair, al conèixer els resultats electorals de les darreres eleccions (maig del 2005), en les quals els laboristes van perdre 47 escons i, en conseqüència, van reduir dràsticament la seva majoria parlamentària de 160 a 66 diputats, va declarar haver 'escoltat i après' el missatge transmès per les urnes.

Els qui demanen un relleu immediat se senten contradits per l'esforç i la insistència de Blair en dur a terme reformes radicals i l'acusen d'estar obsessionat pel seu llegat polític

Blair va reconèixer públicament que l'Iraq ha dividit l'opinió pública –incloent els membres del seu propi partit– i va admetre la necessitat d'unir de nou la ciutadania al voltant del seu projecte polític. Ja llavors vaig expressar els meus dubtes sobre la capacitat de Blair de recuperar la confiança de la ciutadania, una confiança que de moment no ha estat restaurada.

Set mesos després de les eleccions, Blair es troba en un moment baix, amics i enemics es pregunten quan plegarà i cedirà el càrrec a Gordon Brown –fins ara ministre d'Economia. Els qui demanen un relleu immediat se senten contradits per l'esforç i la insistència de Blair en dur a terme reformes radicals que confirmen la renovació de la socialdemocràcia i l'acusen d'estar obsessionat pel seu llegat polític.

Recentment el mateix Blair ha admès que els seus enemics polítics a l'esquerra i a la dreta exploten la seva decisió de retirar-se abans de les properes eleccions –esperades pel maig del 2009– però ha negat l'afebliment del seu poder. Ans al contrari, Blair conscientment vol imposar un seguit de reformes difícils de pair per sectors importants de l'electorat, i sobretot per alguns membres del seu propi partit, durant la primera meitat de la present legislatura. El seu declarat objectiu és garantir el consens polític en les properes eleccions. Ho veig molt ambiciós i difícil perquè indubtablement l'anunci de la seva retirada ha afeblit el seu poder. Blair necessita temps, necessita suport, energia i credibilitat i, a hores d'ara, les coses no funcionen.

Blair no ha recuperat la confiança gairebé cega dels seus ni la dels 'altres',

i sembla trobar-se més sol que en qualsevol altre període del seu mandat. Aliats fidels com Peter Mandelson i Alistair Campbell han abandonat el govern –en el cas de Mandelson després d'ocupar un càrrec ministerial en dues ocasions i d'haver dimitit també dues vegades degut a irregularitats diverses. Campbell abandonà el seu càrrec com a principal home de confiança i portaveu del primer ministre per tal de poder dedicar més temps a la família. Almenys aquestes foren les raons esgrimides públicament.

Dos fets recents han contribuït a debilitar el primer ministre. Primer, la gairebé forçada segona dimissió de David Blunkett (2 de novembre de 2005), fidel aliat de Blair, home intel·ligent, radical però cec i provinent de la classe treballadora que, venent tots els obstacles, aconseguí situar-se com a puntal del Partit Laborista al costat de Blair i ocupar una cartera ministerial en dues ocasions.

Segon, la històrica primera derrota del govern que impedí l'aprovació del dret a empresonar sense càrrecs els sospitosos de terrorisme per un període de 90 dies, tal com aconsellava un informe realitzat per la policia i entregat a Blair abans de promoure aquesta llei. El 9 de novembre, només set dies després del daltabaix provocat per la dimissió de Blunkett, Blair conegué el regust amarg de la derrota quan 49 diputats laboristes decidiren votar en contra de la proposta governamental i recolzar la proposta de l'oposició –democrata-liberals i conservadors– de reduir a 28 els dies d'empresonament sense càrrecs per sospitosos d'activitats terroristes. Blair sabia que l'oposició als 90 dies de detenció sense càrrecs era forta, tenia dades de la planejada revolta laborista, però es negà a pactar. El que sí va fer és adreçar-se al seu grup parlamentari en privat per defensar el seu criteri, i fins i tot va fer tornar Gordon Brown a Londres, l'avió del qual acabava d'aterrar a Jerusalem, on iniciava una visita oficial, per poder ésser present en la votació. S'intuïa el desastre.

La reacció de Blair davant la derrota fou fulgurant i reptadora: 'No tinc cap dubte que el país em recolza. El país pensarà que el Parlament s'ha comportat d'una manera irresponsable', tot i afegint: 'De vegades és millor perdre i tenir la raó que guanyar equivocant-se' (*The Times*, 10 novembre de 2005). De nou apareix aquest convenciment cec que Blair ja va mostrar abans i durant la guerra de l'Iraq; el líder està convençut del seu criteri i assumeix anar contra corrent, però el fet

Blair proposa una redefinició radical del paper de l'Estat i no pas el seu afebliment, com han argumentat alguns crítics

que els altres no el recolzin vol dir que no el comprenen, que no entenen el que en realitat està succeint, en última instància vol dir que només ell té la raó i que qui no el segueix va errat. I que aquells que discrepen, s'equivoquen.

El programa de Blair inclou temes controvertits que qüestionen principis bàsics del laborisme tradicional

Curiosament, però, així com en el cas de la guerra de l'Iraq sectors molt importants de la ciutadania es manifestaren obertament en contra de la invasió i Blair argumentà que s'equivocaven, en aquesta ocasió Blair argumentà que el poble pensava com ell i s'erigí en el seu portaveu, i per això titllà d'irresponsables aquells diputats –sobretot els laboristes– que votaren en contra d'un projecte de llei que es plantejava com una eina necessària en la lluita contra el terrorisme.

Cal tenir en compte, però, que aquest debat es produeix al Regne Unit i que l'empresonament sense càrrecs per un període de 28 dies, tal com s'ha acceptat, va molt més enllà del que és permès en altres democràcies occidentals. Per això aquesta llei és percebuda com inacceptable per alguns sectors que la consideren una amenaça a la llibertat, sens dubte un dels valors fonamentals de la societat britànica.

Llegat polític

En el que ell mateix defineix com el seu darrer mandat, Blair es proposa la radical transformació del paper de l'Estat en el sector públic. El seu objectiu és que l'Estat deixi de ser el principal i directe proveïdor de serveis per esdevenir el regulador i adjudicador de serveis contractats amb el sectors públic i privat, així com amb el voluntariat. Blair proposa una redefinició radical del paper de l'Estat i no pas el seu afebliment, com han argumentat alguns crítics. Es tracta d'introduir mecanismes de mercat en el sector públic, de manera que els proveïdors competeixin no necessàriament en el preu, però sí en la qualitat que poden oferir.

La teoria diu que un cop el sistema funcioni eficientment aquest serà capaç d'autoperpetuar-se, i la Gran Bretanya esdevindrà el líder global d'un nou tipus d'indústria dels serveis públics, objectiu que lliga perfectament amb l'ambició blairita de convertir el seu país en referent mundial de modernització i qualitat.

El projecte és ambiciós però la seva viabilitat està per veure i suposa una aposta arriscada per part del govern. La terminologia a emprar per descriure

aquesta reforma, que d'antuvi s'espera que sigui rebutjada pels sindicats i pels col·legis professionals, no està clara, els mateixos assessors de Blair encara no s'han posat d'acord en com presentar-la. Les principals àrees de reforma seran l'ensenyament, les prestacions socials, la salut i la justícia.

Tanmateix, governar amb una majoria de 66 diputats no és fàcil. El programa de Blair inclou temes controvertits que qüestionen principis bàsics del laborisme tradicional i només si tots els diputats laboristes voten plegats serà possible legislar i introduir canvis. Recordem que en la primera legislatura encapçalada per Blair (1997-2001), els diputats laboristes es rebel·laren en contra del govern en 59 ocasions, mentre que en la segona legislatura (2001-2005) trencaren la unitat de vot en 259 ocasions. I que és precisament en la present legislatura que Blair ha conegut la derrota per primera vegada.

Per governar, el panorama actual exigeix, o bé la unitat del vot laborista, o bé el pacte amb els democrataliberals o amb els conservadors, segons el cas. No oblidem que entre els diputats laboristes existeix un nombre significatiu –uns 33 diputats– de crítics ferotges del primer ministre i fervents admiradors de Gordon Brown. Així doncs, el desig de Blair de portar a terme el seu programa electoral i amb ell algunes reformes radicals –probablement impopulars– podria desembocar en un potencial gir cap a la dreta que li permetés comptar amb una part del vot conservador. De moment, em sembla força complicada una col·laboració amb els democrataliberals, partidaris d'una política més d'esquerres que la laborista i, per tant, allunyada de l'agenda blairita.

Però, tindrà temps Blair de fer efectiva una reforma d'aquesta envergadura? Per què anunciar la seva retirada si quedaven tantes coses a fer? A qui havia de plaure? Quines pressions han esdevingut insuportables? Alguns apunten a l'ala més esquerrana del partit i als qui donen suport a Gordon Brown, que espera esdevenir primer ministre, com a responsables de l'anunci de Blair de no presentar-se com a candidat en les properes eleccions. S'especula també amb la salut de Blair, que ha sofert alguns problemes cardíacs qualificats de menors. Però si aquests motius no són determinants, és gairebé impossible entendre l'anunci de retirada d'un home encara jove –51 anys–, intel·ligent, carismàtic, capaç de transformar el partit laborista, portar-lo al govern i man-

Per governar el panorama actual exigeix, o bé la unitat del vot laborista, o bé el pacte amb els democrataliberals o amb els conservadors

tenir-lo durant tres legislatures. Un líder nat capaç de ressorgir en moments crítics, un home amb principis i valors sòlids que guien la seva acció política, amb visió de futur, conscient del seu poder al capdavant d'un dels països més influents en el món occidental. Un líder que, com a tal, probablement sent amb força l'urgència d'avançar en projectes i missions que considera necessaris, tot i anar contra corrent. És que per ventura els líders poden acceptar estar equivocats? És molt i molt difícil poder comprendre les contradiccions inherents a un sistema com el democràtic que no es basa en el lideratge –o, almenys, no en el lideratge *per se*. Nombroses vegades s'ha acusat Blair d'adoptar una actitud presidencialista a l'estil dels Estats Units d'Amèrica, oblidant que el sistema parlamentari de la Gran Bretanya atorga poders més limitats al primer ministre, almenys més limitats que els poders de què gaudeix el president dels Estats Units d'Amèrica.

La feina feta

S'acusa Blair d'estar obsessionat pel seu llegat polític dient que les reformes accelerades que proposa només responen a la pròpia sensació que no ha acabat la feina, que encara queden moltes coses per fer. I és cert que en queden, però a Tony Blair, si és que plega abans del 2009, ningú no li podrà negar

Ningú no li podrà negar la seva singular contribució a la transformació de la Gran Bretanya, a l'esforç de repensar la socialdemocràcia.

la seva singular contribució a la transformació de la Gran Bretanya, a l'esforç de repensar la socialdemocràcia, al llançament d'un ambiciós projecte de reflexió sobre la reforma del model social europeu, així com a la seva sensibilitat per qüestions d'àmbit global com el medi ambient (Kyoto) i l'eliminació de la pobresa (condonació del deute de països pobres, increment en l'ajut a l'Àfrica, esforç per obrir els mercats occidentals a productes de països en vies de desenvolupament).

Tot seguit analitzem breument algunes de les contribucions més notables de Blair en quatre àmbits: economia i identitat, model social i valors, repensar la socialdemocràcia, i la Unió Europea.

Economia solvent, Estat del benestar i identitat britànica. En vuit anys, Blair ha aconseguit situar la Gran Bretanya com a quarta potència econòmica mundial, encara que les seves polítiques també han incrementat les diferències entre pobres i rics. Durant el mandat de Blair, els rics s'han fet més rics. Així,

mentre que el 1997 les mil persones més riques del país acumulaven 98,99 bilions de lliures esterlines, el 2005 n'acumulaven 249,616 bilions (*The Sunday Times*, Rich List, 3 d'abril de 2005). De manera simultània, el govern laborista ha incrementat les inversions en sanitat (6,1% del PIB anual), en ensenyament (4,7%) i en transport (5,1%), ha millorat la situació dels pensionistes i ha lluitat decididament per intentar eradicar la pobresa infantil. L'argument blairita defensa una economia forta com a preconditionió per crear una societat moderna i dinàmica i per tal de sostenir un Estat del benestar que es proposa reformar.

El govern Blair ha promogut la descentralització asimètrica de l'Estat britànic al restablir el Parlament escocès, l'Assemblea Galesa i el Parlament de Stortmont (Irlanda del Nord, actualment suspès). Blair continua jugant fort per aconseguir la pacificació d'Irlanda del Nord, fet que ja quedà reflectit en el difícil Acord de Belfast (10 d'abril de 1998).

Curiosament, la descentralització de l'Estat coincideix amb l'ús freqüent d'un vocabulari nacionalista aplicat a la Gran Bretanya per part de Blair. El seu objectiu és enfortir la 'Union' (Union of Great Britain and Northern Ireland des del 1920) i al mateix temps redefinir la identitat britànica –sovint utilitzada com a sinònim d'anglesa. El sentiment nacionalista de Blair –que alguns definiran com a patriòtic per tal d'evitar una possible connexió entre un cert tipus de nacionalisme i l'exclusió, la discriminació i fins i tot la violència que a vegades li són associades– és evident. Blair es refereix constantment a la Gran Bretanya com a nació, una nació que, si tenim en compte les seves pròpies paraules en el prefaci del 'Paper Blanc sobre la Devolució a Escòcia' (*Scottish White Paper*, 1997) en el qual també es refereix a Escòcia com a nació, ha d'estar formada per altres nacions. És a dir, la Gran Bretanya és una 'nació de nacions'. Ja l'any 1997, en el seu primer discurs com a primer ministre adreçat al congrés anual del Partit Laborista, Blair s'expressava en un to gairebé messiànic: 'Creieu en nosaltres tant com nosaltres creiem en vosaltres. Doneu tant al vostre país com nosaltres volem donar-li. Doneu-li tot', per afegir: 'Donem al nostre país el regal de la nostra energia, les nostres idees, les nostres esperances, els nostres talents. La Gran Bretanya, cap i cor, pot ser invencible. Aquesta és la Gran Bretanya que us ofereixo. Aquesta és la Gran Bretanya que si treballem plegats pot ser nostra'.¹

En vuit anys, Blair ha aconseguit situar la Gran Bretanya com a quarta potència econòmica mundial

Durant anys, la Gran Bretanya s'ha presentat com a pionera del multiculturalisme. A hores d'ara, Blair se'n distancia i defensa la integració dels immigrants. S'exigeix el coneixement de l'anglès, l'adaptació al tipus de vida del país, el seguiment de cursets de 'Ciudadania' i també, només des de fa pocs mesos, passar un test de cultura britànica. Els candidats que des d'ara accedeixen a la ciutadania britànica mitjançant una cerimònia formal s'han de comprometre, entre altres coses, a ser lleials al país.

Model social i valors. Rarament els mitjans de comunicació parlen de les idees religioses de Blair. La seva dona i els seus fills –que s'han format en una escola confessional catòlica– són catòlics i ell els acompanya a la celebració eucarística cada diumenge. Es comenta que no s'ha convertit oficialment al catolicisme perquè això podria comportar alguns problemes en un país on el cap de l'Església Anglicana és el monarca, en aquest cas la reina Isabel II; tot i que s'especula que es convertirà al catolicisme un cop deixi el càrrec de primer ministre.

La influència de la doctrina social de l'Església Catòlica, o almenys part del seu llenguatge, es pot identificar en alguns discursos de Blair.

Curiosament, la descentralització de l'Estat coincideix amb l'ús freqüent d'un vocabulari nacionalista aplicat a la Gran Bretanya per part de Blair

Si passem revista als valors de la Tercera Via –perfectament assumibles des d'un punt de vista humanista i no religiós– hi trobem entre d'altres: la igualtat, la protecció del feble, la llibertat entesa en el sentit d'autonomia i la insistència en què no hi ha drets sense responsabilitats. El que Blair anomena '*Respect Agenda*', un dels punts principals del seu programa en les darreres eleccions, s'ha titllat de 'creuada moralitzadora'.

Blair està disposat a enfrontar-se amb els comportaments antisocials amb propostes com la prohibició del consum d'alcohol en els transports públics, el càstig als pares que permeten que els seus fills faltin a l'escola, confiscar les cases dels delinqüents que no respectin les prohibicions imposades pels jutges de no acostar-se a certes persones o zones en les quals s'han comportat indegudament, per exemple en els casos d'abús, amenaces o agressions físiques a persones a les quals la policia o el jutge imposa la prohibició d'acostar-se. L'objectiu de Blair és cohesionar la societat i extirpar aquelles conductes antisocials, extremadament egoistes que han convertit part del país en una acumulació de persones o de grups diversos que viuen en paral·lel sense un sentiment de comunitat i, per tant, sense solidaritat.

Repensar la socialdemocràcia: el Nou Laborisme i la Tercera Via. Blair és l'artífex del que s'ha anomenat Nou Laborisme, que suposà la introducció de canvis substancials en la formulació del laborisme britànic. Aquests canvis van contribuir indubtablement al seu accés al poder el 1997, però encara avui tenen detractors entre els partidaris d'un socialisme de caire tradicional. És precisament en aquest context polític que la formulació de la Tercera Via d'Anthony Giddens, sociòleg eminent i llavors director de la London School of Economics, esdevingué fonamental a l'hora d'atorgar solidesa teòrica a les reformes iniciades pel nou laborisme. Simplificant, la Tercera Via fou un intent d'imbuir el capitalisme de mercat lliure amb una consciència social. D'aquesta manera es pretenia arribar a un compromís entre el consens Keynesià de la postguerra i el neoliberalisme dels anys vuitanta. Giddens identifica la Tercera Via amb el centreesquerra.² Per a ell, la Tercera Via aporta una perspectiva innovadora des de la qual es tenen en compte els canvis fonamentals que afecten el món i que han erosionat la divisió tradicional entre l'esquerra i la dreta. Segons Giddens, a hores d'ara sorgeixen noves afiliacions polítiques i noves maneres de construir consens per tal de respondre a problemes que requereixen solucions radicals consensuades i les quals no pertanyen ni a la dreta ni a l'esquerra. El centreesquerra esdevé un centre radical que continua trobant inspiració en els valors de l'esquerra tot i acceptar que el socialisme com a teoria econòmica i com a interpretació de la història està acabat. La globalització és definida com el factor més important que afecta les nostres vides i la Tercera Via argumenta a favor d'un pensament i d'una política radicals i capaces de maximitzar les noves oportunitats que la globalització posa al nostre abast.³

Mentre que l'ús del terme Tercera Via ha desaparegut gairebé totalment del vocabulari laborista, la seva praxi política es reflecteix en les activitats del *think-tank* 'Policy Network', organitzador de les cimeres anuals de Governança Progressista. Reinventar la Tercera Via serà difícil, per no dir impossible, però Europa necessita repensar la socialdemocràcia; un model que, com argumenta Jordi Pujol, 'es troba ofegat per un entorn social i mental, per un pensament caduc, mancat de fe i d'il·lusió, i a més presumptuós, excessivament satisfet'.⁴ Efectivament, al meu parer, Europa necessita urgentment

El que Blair anomena 'Respect Agenda', un dels punts principals del seu programa en les darreres eleccions, s'ha titllat de 'creuada moralitzadora'

repensar la socialdemocràcia i allunyar-se de la doctrina neoconservadora dels Estats Units d'Amèrica, necessita mantenir i promoure els seus valors cívics i necessita frenar el neoliberalisme que amenaça un Estat del benestar que avui es defineix com insostenible –sobretot ara que el comunisme soviètic no suposa una alternativa ni un repte a la ideologia capitalista.

La Unió Europea. Des de bon principi, Blair es definí com europeista; un europeisme, però, matisat per la preeminència dels interessos britànics i per aquesta particular relació distant que tradicionalment el país ha desenvolupat envers la UE. El 1997 Blair argumentava: 'No podem donar forma a Europa si no som rellevants a Europa'. Però la no-participació en el Sistema Monetari Europeu i la no-adopció de l'euro situen la Gran Bretanya al marge de les iniciatives més ambiciosos de la UE. Podríem definir el seu paper com 'dins però no del tot'.

En canvi, Blair s'ha manifestat a favor de l'ampliació de la UE i actualment recolza que l'ampliació s'estengui més enllà dels deu nous membres incorporats el 2004 obrint la porta a altres països com, per exemple, Turquia. De fet la idea britànica consisteix en estar més a favor de l'ampliació de la UE que no

pas a favor de la seva integració política. Simplificant, la seva postura consisteix en ampliar els mercats i protegir la sobirania nacional fins on sigui possible. I encara es podria argumentar que ampliar d'alguna manera dificulta l'aprofundiment en la integració política.

El vot negatiu al projecte de Constitució europea enregistrat a França i Holanda va treure força maldecaps a un Tony Blair que s'havia compromès a convocar un referèndum sobre la Constitució, un referèndum que probablement hauria perdut i que podria haver deixat un regust amarg de cara a les properes eleccions.

Mentre escric aquestes ratlles, s'inicia el darrer tram de la presidència britànica de la Unió Europea que té com a principal repte acordar el nou pressupost de la UE per al període 2007-2013. Blair proposa un retall del pressupost comunitari i, per extensió, una rebaixa en el percentatge del producte interior brut invertit pels països contribuents. Per tal que la seva proposta sigui viable, sense haver de retallar els fons d'ajut estructural dels quals esperen beneficiar-se els nous Estats membres, Blair ha posat damunt la taula la necessitat de reformar la fins ara intocable Política Agrària

L'ús del terme Tercera Via ha desaparegut gairebé totalment del vocabulari laborista

Comunitària (PAC), que suposa dedicar la partida més gran del pressupost de la UE, un 40%, a l'agricultura, tot i que aquesta només representa aproximadament un 3% de la població de la UE. Per forçar la retallada de la PAC, Blair està disposat a cedir part de l'anomenat 'xec britànic' –ingressos que rep la Gran Bretanya de la UE per compensar la seva excessiva contribució neta a la UE. Però si no hi ha reforma de la PAC, s'incrementarà el xec britànic i arribaran menys diners als nous membres.

El recent nomenament de David Cameron com a cap del Partit Conservador confirma l'impacte del llegat blairita

La negociació ha estat molt difícil, i finalment països com França han accedit a revisar la PAC l'any 2007-2008. Blair cedeix part del xec britànic i els nous membres de la UE –que acusen Blair de recolzar l'ampliació mentre defensa una retallada notable– reben menys recursos dels que inicialment esperaven, però més dels que Blair havia proposat a l'inici de les negociacions. Es tracta d'un acord que permet avançar, tot i l'ajornament de la reforma de la PAC, i la decepció generada entre els nous membres.

Conclusions

El recent nomenament de David Cameron com a cap del Partit Conservador confirma l'impacte del llegat blairita. Si més no, durant el seu mandat Blair ha aconseguit resituar el centre polític i desplaçar una sèrie de líders conservadors –William Hague, Duncan-Smith i Michael Howard– incapaços de presentar un projecte alternatiu engrescador. Persones que s'han aferrat a mantenir un model de societat britànica distant de la realitat. El gran repte dels conservadors consisteix en modernitzar el partit i adaptar-lo a un nou entorn polític global. Si David Cameron té una oportunitat d'esdevenir primer ministre és perquè fins ara s'ha presentat com 'l'hereu de Blair', un home carismàtic, jove, que planifica bé els seus moviments i que es fixa en els detalls. Rest a veure si podrà mantenir l'empenta i la credibilitat i, sobretot, si el Partit Conservador estarà a l'alçada d'un canvi radical.

És previsible que Blair aguantí almenys un parell d'anys en el càrrec per tal de desgastar Cameron, mentre Gordon Brown s'ocupa de l'economia del país. Si Brown serà o no el proper líder laborista, el temps ho dirà. Recentment, la seva credibilitat com a ministre d'economia ha quedat tocada al confirmar-se

que el creixement de la Gran Bretanya -1,75%- s'ha vist reduït a gairebé la meitat del que ell mateix havia previst el passat mes de maig. També ha afegit llenya al foc la davallada de la Gran Bretanya en el rànquing global de la competitivitat, on s'ha desplaçat del quart al tretzè lloc. De totes maneres Brown té tota una legislatura per davant per tal de redreçar aquesta situació i compta amb uns excel·lents resultats aconseguits, sobretot, durant el seu primer mandat com a ministre d'economia. Fins ara sabem que el tàndem Blair-Brown funciona. Però no està clar que funcioni si es canvien els papers i Brown esdevé primer ministre. La continuïtat de Blair també depèn d'aquest factor.

1. Blair, Tony. 'Extractes de la conferència del Primer Ministre', Conferència Anual del Partit Laborista. *The Guardian*, 1 d'octubre de 1997.
2. Giddens, Anthony. *The Third Way. The renewal of social democracy* (Polity Press: Cambridge, 1998) p. 1.
3. Guibernau, Montserrat. 'Introducció', Giddens, Anthony. *El nou progressisme: praxi política de la Tercera Via* (Pòrtic/CETC: Barcelona, 2002) pàgines 9-30.
4. Pujol, Jordi. 'Impotència de la socialdemocràcia?' *La Vanguardia*, 12 d'octubre de 2005.